

Nisem kriminalist

MARJAN TURNŠEK, novi mariborski nadškof in metropolit

VANESSA ČOKL

Gospod nadškof, ste si mislili, da boste tako hitro mariborski ordinarij z vsemi pooblastili?

“Nisem pričakoval, da se bo zgodilo čez noč. Mislim, da bo bolj proti jeseni, bližje 75-letnici nadškofa Krambergerja, potem pa

sem bil seznanjen, da je januarja ponovno prosil za razrešitev, a se nisem več ukvarjal s tem, je bilo preveč drugih stvari.”

Ta menjava je ukor Vatikana?

“Na to bi lahko odgovorili v Vatikanu. Iz uradnega sporočila ni razvidno. Šlo je za reševanje nadškofove in situacije mariborske nadškofije. Ampak to je moje osebno mnenje, druge sodbe ne morem dati.”

Po Italiji zadnje čase Maribora ne reklamirajo.

“Zelo mi je žal, da je postal znan na takšen način. Upam, da se ve tudi, da je bil papež dvakrat v Mariboru. Da to tudi nekaj odtehta.”

Prejšnji papež. Luč sveta, knjigo intervju sedanjega papeža Benedikta XVI., ste utegnili prebrati?

“Skoraj do konca!” (Smeh.)

Papež v tej knjigi za Cerkev pravi, da ni proizvodna ustanova, ni podjetje, ki bi hrepenelo po dobičku.

“Se popolnoma strinjam, takoj podpišem in v tem smislu tudi delam.”

Pa je veliko ovir?

“Vizija gospodarjenja, ki je bila v nekem trenutku zastavljena, verjetno niti ne z namenom, da bi nastalo, kar je ... Prepričan sem, da ta način gospodarjenja ni primeren za

Cerkev. Saj to smo že večkrat povedali in že pred leti je bil sklep ordinarijev mariborske metropole, da se spremeni, prestrukturira. Dvoje je zame sporno in za Cerkev nepotrebno, ne bi se bila smela vpeti: velikost tega gospodarskega sistema in hkrati s tem nujna posredna vpetost Cerkev v neke druge vzvode moči, tudi politične. To pa ni naloga Cerkev. Že pred let sem bil prepričan in sem še vedno, da mora iz tega izstopiti, ker je preveč nevarno, škodljivo. V vseh smereh! Svetovna kriza je preprečila, da bi bili prestrukturiranje cerkvenega gospodarstva že izpeljali do konca. Ga bomo pa zdaj!”

Napete so nenehno relacije med državo in Cerkvijo pri nas, kliče se po neprebojnem finančnem zidu. Ali je

Katoliška cerkev, natančno: mariborska krajevna Cerkev v začetku slovenske države startala s tem? Je hotela biti finančno samozadostna? Je to v jedru te nasledje zgodbe?

“Kolikor se spominim, to ni bil cilj.”

Temveč?

“Cerkev je vedno samostojna, tudi finančno, v vsakem sistemu, v vsaki situaciji! Ker v temelju živi od ljudi,

ki jo sestavljajo. Saj Cerkev ni predvsem struktura, ni hierarhija! Cerkev so verniki, laiki, ki jim papež, škof, duhovniki služijo, da lahko opravijo svoje poslanstvo, ki ga imajo direktno od Kristusa. Finančno je Cerkev vedno odvisna od ljudi in tako je prav. Neka materialna osnova mora biti, v župniji, dekaniji, škofiji in v vesoljni Cerkvi, da vernikom ni treba vsak dan dajati iz svojega žepa za skupnost, ki ji pripadajo. V tem smislu in samo toliko rečem

cerkvenemu gospodarjenju da. In zgolj to je bila ideja. Petdeset let smo v slovenski Cerkvi živeli večinoma od tega, kar so verniki dali v puščico. Ogromno cerkva smo obnovili s prostovoljnimi delom in z darovi vernikov, čeprav so to prvorazredni kulturni spomeniki. Saj je država nekaj prispevala, v glavnem pa smo obnavljali iz darov vernikov. To pa ne more trajati v neskončnost. Pastoralno delo pa se je tudi začelo razvijati, zlasti z osamosvojitvijo, prej v vseh smereh niti ni bilo mogoče. To pa je pomenilo nekaj več profesionalizacije in s tem stroškov. Zato smo videli potrebo, da si Cerkev, zlasti s pomočjo vrnjenege v denacionalizaciji, kar seveda ni last škofa ali duhovnika, ampak vseh vernikov, zgradi neke vrste pomožni vir dohodkov za svoje delovanje.”

Zemljevid škofij se je tudi razširil. “Vedeli smo, da bo to povzročilo dodatne stroške.”

Ampak mariborsko krajevno Cerkev je odneslo, izgubila je tla pod nogami?

“V nekem trenutku, verjetno prepozno, se je zagledala v shemi, ki ni zanjo. V Cerkvi smo bili veliki laiki na tem področju, preprosto nismo bili pripravljene na to, kar se nam je zgodilo.”

Kdo je zagledal, da smer v finančno velekrepitev ni prava? In kdaj.

“Nimam zapisano, ne morem povedati datumsko. (Smeh.) Če smo škofje leta 2006 že dali jasen signal, da je treba gospodarjenje prestrukturirati, pomeni, da se je to spoznanje v Cerkvi nabiralo že nekaj let. Ko sem bil v Mariboru ...”

Kot šef bogoslovja?

“Takrat še nisem bil vpet v to, nisem bil natančno seznanjen, nisem bil član gospodarskega sveta. Toda mislim, da so po letu 2000 ta spoznanja pričela prihajati.”

Že takrat?

“Bili so posamezni uvidi, traja nekaj časa, da to pride v jasno

zavest širše skupnosti in v odločitvah.“

Pa ni prav v tistem času, okrog 2006., (nad)škofijsko Gospodarstvo Rast postalo večinski lastnik holdinga Zvon Ena? Tu vidijo mnogi glavno domino, ki je vse pognala navzdol.

“Čeprav že tista cerkvenogospodarska smer ni bila prava, je, če se dobro spomnim, v letih 2005, 2006 veljalo prepričanje, da je smiselna, ker se bo na ta način cerkveno gospodarstvo dokončno stabiliziralo in ostalo na tej ravni, z donosi, iz katerih bo Cerkev mogla deloma pokrivati svoje potrebe v pastoralni, pri oznanjevanju, na šolskem, vzgojno-izobraževalnem in karitativnem področju. Vsaj sam sem tako razumel. Vendar se je potem zgodil T-2 in enormno prekoračil te okvirje. Mislim, da je bilo tam spočeto to, kar danes doživljamo.“

Zakaj je T-2 vse obrnil v nepovratno nesrečno smer?

“Zaradi predimenzioniranosti projekta!“

Ampak ta projekt je nekje nastal. V nekih glavah?

“Gotovo! Nisem bil v tistem krogu, ko je to nastalo.“

Potem ne veste, zakaj je šla Cerkev v to? Iz pohlepa?

“Karkoli bi odgovoril, bi bilo samo ugibanje. Večine ljudi, ki so to vodili, ne poznam. Nekaterih nisem nikoli videl, druge enkrat, dvakrat.“

Govoriva tudi o, kakor mu pravijo, slovenskem telekomunikacijskem magu Miranu Krambergerju?

“Nisem bil v tem krogu, zato težko sodim, nikomur ne bi rad delal krivice. Dokler stvari ne preiščejo organi, ki so poklicani za to, kot škof nimam pristojnosti, niti po svoji moralni drži in vesti ne smem obsojati. Šele ko je resnica dokazana, lahko rečemo, kdo je kriv. Gotovo pa je bila dimenzija tega projekta prevelika za Cerkev. Ni primerno, da Cerkev tu sodeluje.“

Neposredni delež v T-2 je mariborska nadškofija prodala, še vedno pa ste posredni lastniki, prek zdaj plačilno nesposobnega holdinga Zvon Ena.

“Na žalost je to res. Lahko pa rečem, da so bili zelo veliki, toda

neuspešni napor, da bi se T-2 v celoti prodal.“

Pa niso nekateri cerkveni krogi v T-2 videli poti za medijsko pozicioniranje Cerkev?

“Mislim, da Cerkev ne potrebuje svojega telekomunikacijskega omrežja, da bi se uveljavljala. Ko se je T-2 odločil, da položi svoje optično omrežje, je ta projekt prešel meje.“

In s pornografsko ponudbo tedvajevskih teve kanalov?

“Zelo žal mi je, da se je to zgodilo, ne bi se smelo. Ne verjamem, niti nisem verjel, ko nam je bilo predstavljeno, da teh programov ni mogoče odstraniti, kakor so trdili v takratnem vodstvu T-2. Direktnih vzvodov pa škofje nismo imeli.“

Je bil škofovski obisk pri papežu v začetku leta 2008 zagovor zaradi afere T-2?

“Nismo bili na zagovoru. Sam se s papežem o tem nisem pogovarjal, ali se je kdo drug, ne vem. Bili smo na rednem obisku, Svetemu sedežu smo poročali o življenju v naših škofijah, to je redni način stika med krajevnim škofom in papežem.“

Zdaj ko ste polnomočni mariborski nadškof in metropolit, pa bo treba spet k papežu?

“To je odvisno od njega. Če mi bo kot metropolit papež podelil palij, potem bom 29. junija šel k njemu.“

In potem? Si predstavljate, da reče, a, Maribor, sveti bankrot? Pač, to je pisalo rimsko časopisje.

“Ne verjamem, da bi papež uporabil takšne besede.“

Mimo Vatikana se je v Mariboru šlo v prevelike gospodarske projekte?

“Zakonik cerkvenega prava predvideva, da za izredno gospodarsko upravo, torej za večje prodaje, nakupe, zastavitve, ordinarij potrebuje dovoljenje Svetega sedeža, če vsota presega 2 milijona dolarjev oziroma 1,5 milijona evrov.“

Kaj natančno je v Mariboru šlo mimo vatikanske centrale?

“Građnja tega sistema!“

Katerega?

“Kar se je dogajalo s cerkvenim gospodarjenjem. S kapitalom. To obžalujem. Malo pa tudi razumem.

Petdeset let Cerkev na Slovenskem ni potrebovala takšnih dovoljenj, saj izrednega upravljanja sploh ni bilo, ker ni imela s čim gospodariti. Po osamosvojitvi nas je pa kar doletelo. Ampak to ni opravičilo! Hočem le, da bi lažje razumeli, zakaj se je zgodilo, kar se je, in ni bilo prav.“

Iz ljubljanske metropolije sporočajo, da pa oni gospodarijo konzervativno, prizemljeno. Se je treba tu spomniti, da je ljubljanska nadškofija v denacionalizaciji dobila predvsem gozdove, ki jih ni prav težko upravljati in kar nekaj prinašajo, mariborska Cerkev pa je dočakala predvsem dotrajane stavbe?

“Način gospodarjenja je gotovo posledica tega dejstva. V Mariboru smo dejansko dobili nazaj zgradbe, ki jih je bilo treba popolnoma obnoviti, če smo želeli, da zaživijo, ali pa odškodnino, obveznice. To smo investirali v vrnjene zgradbe, deloma pa v izgradnjo vira, ki bi nam trajno dajal denarni tok, da bi lahko naprej vzdrževali, kar imamo.“

Ampak danes tega toka nikjer ni. Je pa kup kreditov, velikanska finančna luknja.

“Odvisno, kako gledamo. Pošteno je povedati, da ves ta sistem vendarle ni le nadškofijski. Zanimivo: pogosto slišimo, češ, cerkveni T-2, nikdar pa se ne reče cerkveni Helios. Pa sta, z deleži holdinga Zvon Ena v teh podjetjih, v enaki relaciji z nadškofijo.“

In če bi se reklo cerkveni Helios, kaj bi pomenilo?

“Ne vem, kaj bi pomenilo, ampak zanimivo je, da se ne »

reče. In saj tudi ni res, da je Helios cerkven. In ni res, da je T-2 v tem trenutku cerkven. Saj niti Zvon ni cerkven. Cerkev je sicer večinski lastnik, to pa še ne pomeni, da je cerkven. Cerkevna je na primer nadškofijska zgradba.“

Predpostaviva, da ne bi bilo globalne finančne krize, recesije, ob kateri so se gospodarske akcije mariborske nadškofije in gospodarskih družb v njeni bližini dokončno potrdile za megalomanske, hazarderske, prepogumne. Bi bil zamenjani ekonom mariborske nadškofije Mirko Krašovec še kar gospodarski mag?

“V Cerkvi gotovo ne.”

Potemtakem je imel vse predolgo preveč proste roke?

“To je lahko stvar debate. Za nazaj ne bi posegal, ker nisem imel kompetenc. Odkar jih imam, je pa tako razvidno.”

Zanesljivo sta se kaj pogovarjala s prejšnjim nadškofom ...

“... in se še pogovarjala!”

Rečeno je bilo, da je Franc Kramberger naslednikom hotel zapustiti gospodarsko urejeno nadškofijo. Zdaj pa se, po tridesetih letih škofovanja v Mariboru, za njim vleče najmanj objektivna odgovornost za nasledle cerkvene finance.

“Zelo mi je žal, da se je tako zgodilo. Nadškof gotovo ni gospodarstvenik, je pa izredno velik pastoralni delavec. Vendarle ga je krivično, po tridesetih letih škofovske službe, ocenjevati samo po gospodarskem stanju. Gospodarstvo je še vedno manjši del delovanja Cerkve! Večinsko je Cerkev, tudi v tem času, ustanova, ki deluje na pastoralnem, oznanjevalnem, karitativnem in bogoslužnem področju. Tu je več kot 90 odstotkov njenega delovanja! Nadškof in metropolit je objektivno odgovoren za vsa cerkvena področja. Poštena ocena bo nadškofa Krambergerja videla celostno.”

Neki gospodarski temelj mora biti, pravite. Za strogo cerkvene namene. Bo pa v bodoče treba zajemati s precej manjšo žlico?

“Zdi se mi, kljub vsemu, da je Cerkev ves čas živela dokaj skromno. Zdaj se je pokazalo, kako je bila ideja o bogati Cerkvi papirnata. Ni še bila uresničena. In ni bilo prav, da je bila zgrajena na takšen način, na kreditih. Še enkrat rečem: ni vse to cerkveno!

Cerkev je vložila svoj delež in nekdo je s tem upravljal. Opravičil sem se vsem prizadetim. Kolikor je (bila) Cerkev vključena, ima svoj delež krivde in se opravičuje. Po drugi strani pa je v zgodovini preživela mnogo hujših polomij. Pa ne mislim gospodarskega področja. Tudi na drugih področjih, za Cerkev bolj težavnih in usodnih, je bilo velikokrat hudo. Zato sem prepričan in verujem, da bo Cerkev znala preživeti. Cerkev je živ organizem, zna se braniti. Pred

boleznijo. Vse, kar je vdrlo v mariborsko krajevno Cerkev in ni pravilno, bo, prepričan sem, rodilo odpornost, protistrup: bolj poglobljeno versko življenje. To je izziv za Cerkev, to je perspektiva! Seveda me skrbi sedanja gospodarska kriza in se ves dajem na razpolago za rešitev. V moji zavesti pa je priložnost, ki se kaže Cerkvi: vrnitev h Kristusovim evangeljskim svetom ubožta, pokorščine in čistosti. Reformiranje Cerkve se nikoli ne konča, v svojem človeškem delu se mora vedno prenavljati, iskati boljšo smer.”

Res, ni malo dela zdaj pred mariborsko krajevno Cerkvijo. Ponavljam: je Katoliško cerkev v Sloveniji v demokraciji, po desetletjih prejšnjega sistema, gmotno odneslo? In razneslo.

“Cerkve ni nič odneslo, ne more je! Zgodovina Cerkve od prvega začetka naprej to potrjuje. Kot je lepo predstavil Pavle Zidar v svojem Hokus pokus kaplanu: saj naša vera ne sloni na papežu, škofu, duhovniku, ampak na Jezusu Kristusu! Tu je moje upanje. Jezus Kristus je živ v Cerkvi in deluje. Verujem, da je Cerkev - sociološko - Kristusovo skrivnostno telo. Ni toliko pomembno, kako bom sam rešil mariborsko nadškofijo, ker je v resnici sam ne bom, važno je, kako jo bo Kristus rešil in kakšno orodje bom pri tem.”

Hudi duh, pravite, napade, kjer je človek najšibkejši?

“Tako je. Ko se tam okrepi, pa išče novo šibko točko, to ni nikoli končano.”

Največjo moč ima pri denarju?

“Ni rečeno. Ignacij Loyolski ima zanimivo primerico o hudem duhu. Pravi, da deluje kot hudobna ženska, kot lažnivi ljubimec in kot vojskovodja, ki oblega trdnjavo. Kaj dela? Malo napada, da vidi, kakšen je odziv v trdnjavi, kje je obramba najšibkejša, in potem udari. Pri človeku je ta šibkost lahko denar, pijača, spolnost ali pa slava, čast,

oblast. Posedovati bogastvo, imeti oblast, moč nad drugimi ter uživanje, slava, to so glavna področja delovanja zla, hudega duha na tem svetu po evangeliju.”

Mariborsko Cerkev je potemtakem napadel pohlep? Obramba je bila pa luknjava. In peta kolona

za obrambnim zidom?

“Prepričan sem, da nihče ni hotel zavestno graditi pohlepa. Da bi grabil zase. Ne. Če pa pohlep razumemo kot uporabo sredstva, ki ni primerno niti sorazmerno, in to se lahko zgodi tudi nehote, potem pa se strinjam. Ampak je lahko že sistem v državi takšen, da spodbuja pohlep! Seveda to za kristjana ni opravičilo.”

Utrditev vpliva, gospodarsko-politično pozicioniranje, to je bil cilj gospodarskega širjenja Cerkve?

“Mislim, da to ni bil namen mariborske krajevne Cerkve. Če so kakšni posamezniki imeli to v mislih, je njihova osebna stvar. Da bi tako razmišljali v glavnih telesih mariborske nadškofije? Nikoli!”

Mislite, da se je kdo osebno okoristil?

“Rad bi verjel, da ne. Skoraj sem gotov, da na nivoju nadškofije osebne okoriščenja ni bilo.”

Stoodstotni pa niste?

“Noben človek ne more biti stoodstoten. Naprej pa sistema ne poznam, nikoli nisem imel vpogleda in ga strokovno tudi nisem sposoben. Ali se je okoristil kdo v T-2, v Zvonu ali drugih podjetjih, ne vem, niti ni moja naloga, nisem kriminalist.”

Skozi ta cerkveno-posvetni gospodarsko-lastniški labirint pa ste se prebili? Prava hobotnica je!

“V nadškofiji smo najeli sodelavce, ki so strokovnjaki na tem področju. Od prvega trenutka sem vedel, da nisem strokovnjak za to, in sem poklical laike. Tudi s pomočjo Svetega sedeža.”

In zdaj ste stečajni upravitelj?

“Kje pa! Cerkve ne razumem kot podjetje. Seveda moram bedeti tudi nad gospodarstvom, toda poskušajte razumeti, da sem škof. Nisem ekonomist, gospodarstvenik. Nisem kriminalist.”

Ste pa postavljeni v vrh krajevne Cerkve, za katero je obveljalo, da se je hudo zgrešeno preoblekla v ekonomijo, v podjetje, ki se gre biznis. In je zdaj v rdečih številkah. To so dejstva.

“Še enkrat bi rad rekel, da mariborska nadškofija ni podjetje. Veliko več je kot zgolj gospodarstvo, kot škof tega ne morem izgubiti izpred oči.”

Ko ste se vrnili v Maribor po škofovanju v Murski Soboti, ste rekli, da ekonomija ni vaš cilj. Kako boste to udomačili, premaknili v cerkveno prakso?
 “Če med dvema človekoma pride do konflikta, je edina pot pogovor, dialog. Moja vrata so odprta, z vsemi sem se pripravljen pogovarjati, to je možnost, da nam Sveti duh pokaže pot. Ko hiša gori, pa ne vidim, da bi bila moja prednostna naloga za vsako ceno iskati krivca za požar. To situacije nič ne rešuje. Najprej bo treba požar pogasiti, potem se bo lahko v miru razjasnilo tudi drugo.”

Kakšen status ima zdaj zamenjani šef nadškofijske gospodarske uprave Mirko Krašovec?
 “Duhovnik mariborske nadškofije.”

Ni tajkun, cerkveni tajkun?
 “Prepričan sem, da ni tajkun. S tajkuni mislimo tiste, ki so (o)lastnili, in to na nepravi, nelegalen način, kakšno podjetje. Mirne duše lahko rečem, da v mariborski nadškofiji ne gre za to. Nihče se ni na ta način okoristil. Končno tudi v podjetjih, ki so v portfelju holdinga Zvon Ena, zagotavljajo, da jih iz Zvona Ena niso nikoli izčrpavali. Vodstveni organi so imeli popolno svobodo in avtonomijo. Tako da elementov tajkunstva ne vidim. Ni bilo tajkunskih dejanj! Mislim, da sta podobno mnenje izrazila tudi strokovnjaka gospod Kovač in gospod Lahovnik.”

Generalno pa se je pravzaprav kradlo Cerkev? Z gospodarskim megalomanstvom, cerkvenim in zunajcerkvenim. Ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres, ki je bil v Mariboru prvi pomočnik nadškofa Krambergerja za gospodarske zadeve, vidi atakiranje imetja Cerkve in vernikov, malih delničarjev podjetij v cerkvenem (so)lastništvu.

“To je bilo narobe, to smo ugotovili, na ta način Cerkev ne more in ne sme gospodariti.”

Tisti, ki se zelo dobro spoznajo na številke, in duhovniki se najbrž ne ...?

“... v tem smislu verjetno res ne.”

Poznavalci pravijo, da se cerkvena skrb za reševanje malih delničarjev in njihovega denarja sicer lepo sliši, v resnici je pa

misija nemogoče.

“Nikoli nismo rekli, da bomo ta denar rešili, ampak da bomo storili vse, kar je v naši moči, da bi bil izhod kar najmanj boleč za vse, tudi male delničarje. Drugega sam kot škof ne morem obljubiti.”

Se bo odvijalo po belem ali po črnem scenariju? Pogajanja z bankami ...

“Želim si, da bi se po belem. Počakati moramo, toliko sem že postal realist, da to vem. Cerkev je Božja ustanova, nihče na tem svetu je ne more ukiniti, propadla ne bo, nadškofija bo delovala naprej, tudi če izgubi vse svoje gospodarstvo. Najbolj črn scenarij bi bil, da izgubi vse, kar ima zastavljeno. Po bolj optimističnem scenariju lahko vsaj nekaj reši, obdrži. Ne morem napovedati, kako bo.”

Je finančno, gospodarsko mariborska krajevna Cerkev ozdravljiv ali neozdravljiv bolnik?
 “Vsekakor ozdravljiv.”

Da so cerkvene ambicije šle daleč čez možnosti, pa je pač jasno?
 “To je ena od možnih razlag.”

Niste mi pravzaprav odgovorili, ali bi papež v Mariboru lahko prodal tisto, da Cerkev ni podjetje?

“Ne samo da bi lahko. Moral bi! Cerkev mora oznanjati Kristusov nauk. Kristjani smo sprejeli poslanstvo oznanjevanja Kristusovega nauka. Ne svojega.”

Ampak ko ste se vrnili v Maribor in rekli, da ekonomija ni vaš cilj, ste morali ugotavljati, da vsi v Cerkvi ne delijo tega mnenja?
 “Ekonomija ni moj cilj, ker ni cilj Cerkve. Lahko rečem, da smo tudi

v gospodarskih zadevah mislili dobro, izteklo pa se je drugače.”

Ko so šle delnice gor in gor, nihče ni mislil, da ni nujno, da bo večno tako?

“Samo ugibam lahko, nisem bil zraven.”

Ampak če boste samo gasili požar, bo premalo. Saj ste škofje napovedali kaznovanje krivcev. In manj hazardersko smer cerkvenega gospodarstva.
 “Prepričan sem, da se bo na osebnem nivoju to zgodilo, drugače notranja cerkvena prenova ni mogoča. Iskanje

krivcev pa ni naloga škofa. Drugi organi so za to.”

Mislite na civilno odgovornost?
 “Ja.”

Organi pregona bi znali imeti delo? Z ljudmi iz Cerkve?
 “Ne vem. Počakajmo in bomo videli.”

Zakonik cerkvenega prava terja primerno kaznovanje. V Slovenski škofovski konferenci pričakujejo od vas, da boste v mariborski nadškofiji šli do konca, počistili vse, kar se je nabralo. Kaj boste naredili?

“Razmišljam. Posvetoval se bom doma in v Vatikanu. Cerkev ima vedno pred očmi zdravilni vidik kazni. Če kdo, potem mora biti Cerkev občutljiva za osebo, sovražiti mora greh, ljubiti grešnika.”

Polnomočni nadškof in metropolit v Mariboru ste dva, tri tedne. Na dobro leto nadškofovskega pomočništva z izrecnim pooblastilom za urejanje naslednjih gospodarskih zadev.

“Tik pred tem smo, da se pokaže, kaj je mogoče rešiti.”

Problem je vsaj dvojen. Kriza je finančna. In vse bolj tudi moralna. Nemalo duhovnikov je jeznih na mariborsko Cerkev. Se bojite osipa vernikov?

“Mislim, da nihče ni veroval v Cerkev kot dobrega gospodarja.”

Kako to mislite?

“Pravim, da to ni predmet vere. Odzivi pa so različni. Od razburjenih in prizadetih, izrazov velike podpore in pripadnosti, čeprav se ljudje zavedajo, da je situacija težka, do realističnih duhovnih reakcij, da je to nova priložnost za Cerkev. Saj cerkveno gospodarstvo tudi ni samo nadškofijsko! Tudi župnije so in tam se zgodi veliko dobrega. Cerkve se obnavljajo, župnijska občestva živijo, ljudje sodelujejo.”

Praznih cerkva se ne bojite?

“Bojim se ne. V Svetem pismu piše, da strah ni od Boga in da v ljubezni ni strahu. Izbral sem si geslo Bog je ljubezen. Zaupam v Boga, dajem se mu na razpolago. In v ljudi zaupam, v dobro in pošteno v njih. Če bi bilo vse odvisno zgolj od mene, boljše, da danes grem. Cerkev je božje-človeški organi-

zem. Zelo mi je žal, obžalujem, če se bo kdo oddaljil od nje zaradi gospodarskih zadev. Manjšanje župnijskih občestev na Zahodu traja že nekaj desetletij, pri nas pa vsaj od osamosvojitve. Čeprav smo ta trend opažali že prej. Zato se bolj usmerjam v to, kar je že prej ljudi oddaljevalo od središča Cerkve, tudi pri nas: individualizem, potrošništvo, relativizem. Po neki srednjeevropski raziskavi je Slovenija na tretjem mestu po indeksu individualizma. Več kot polovičen je ta indeks, 52-odstoten! Da je polovica ljudi pri nas usmerjena vase, da bolj vidi sebe kakor bližnjega, to je diametralno nasprotno od temeljne poante evangelija, da je človek ekscentrično bitje, da ima svoje središče v drugem. Tu je pravi temelj naše zaskrbljenosti, od tu naprej mora nova evangelizacija.“

Ampak neposredna cerkvena realnost, ta tukaj, ljudi, vernikov h kakšnim velikim skupnostnim ciljem ne bo vlekla.

“Gotovo to otežuje! Ampak ponavljam: Cerkev ni samo gospodarstvo. Koliko dobrega naredi na primer Karitas za ljudi v stiski.“

Ko je nadškof Stres začel pred dobrim letom v Ljubljani, si je za moto postavil, da mora vera gor. Vi v Mariboru pa dodajate: iz rdečih števil?

“Seveda moramo delati tudi za večje številke vernikov. Predvsem pa se moramo v Cerкви povezati med seboj. Vsi, duhovniki in verniki. Obnoviti vezi, kjer so se skrnhale, poglobiti tiste, ki so ostale. Čas terja svoje odgovore. Ljudje smo dani drug drugemu, to je temeljno, k temu se moramo vrniti.“

Toda ko začne Cerkev izgubljati moralno moč, ni nič več važno, ali je finančna luknja 17 ali 800 milijonov evrov. To je zdaj vaša situacija.

“Vsaka finančna luknja je prevelika! Edini odgovor je iskreno priznanje: delali smo na napačen način, ni prav, da se je to zgodilo, ampak vsi kristjani, vsi člani Cerkve smo na isti ladji, zato skupaj poiščimo rešitev. Cerkev je, ko je v odnosih. Golo obtoževanje je najbolj kontraproduktivno, nič ne prispeva k skupnemu dobremu. A se ni tako pričelo že pri Adamu in Evi ... V Cerкви si ne bi želel te logike, ki je je poln svet okrog nas. Obžalujem, če smo izgubili zaupanje. Opravičujem se in prosim za človeško reševanje zadev. Nič drugega ne morem. In kolikokrat v življenju kaže, da je vse na tleh, pa se izteče cvetoče. Ali pa se zdi, da bo nekaj zelo dobro, pa propade. Zato imam upanje. Nisem pa prerok, nisem vedeževalec, da bi napovedoval prihodnost.“

Ločitev od gospodarskega megalomanstva bo že morala biti prihodnostna smer Cerkve?

“Gotovo.“

Dolgo se je mariborska nadškofija trudila, dolgo je čakala, da se ji v denacionalizaciji vrne dvorec Betnava. Zdaj je pa še tu afera. Res ni bilo mogoče niti Betnave obnoviti brez izrednega stanja? Da se je goljufalo z denarjem, se vam očita.

“Kolikor morem videti in čutiti, je bila v ozadju iskrena želja revitalizirati Betnavo. Ker se je vedelo, da škofija tega ne more sama, niti to ni njeno primarno poslanstvo, mora pa poskrbeti za svojo lastnino, je iskala partnerje. Na žalost se je to pogreznilo skupaj z Vegradom.“

Vsekakor boste po vsem, kar se je

primerilo, v Cerкви težje klicali k solidarnosti, računali na nabirke?

“Ne vemo še. Nabirke pa niso bistvene. Evangelija ne oznanjam zaradi nabirk.“

Gospod nadškof, ste osamljeni?

“Nasprotno! Ne spomnim se, kdaj sem se nazadnje čutil osamljenega. Mogoče v puberteti. Živ odnos imam z Bogom, hvalabogu, nikoli me ne zapusti. In toliko živih stikov imam z ljudmi!“

Mislila sem bolj na to, kako je nenadoma postala pomembna geografija. Obveljalo je, da se je le v mariborski Cerкви grešilo, drugod ne.

“Verjetno je takšen vtis. Med nami škofi pa so stiki zelo živi. Nobene osamljenosti ne čutim.“

Jasno je, da bo posledice tega, kar se je zgodilo v Mariboru, čutila vsa tukajšnja Katoliška cerkev?

“Gotovo bodo posledice. Ampak tudi to je lahko priložnost ali skušnjava. Želim si, da je priložnost. Za drugačno smer, kjer je potrebno.“

Pet let so nove katoliške škofije na zemljevidu. So dodana vrednost?

“Pet let je kratka doba za škofije, ki se ustanavljajo za stoletja. Nobena rešitev ni idealna, vendar je moja izkušnja, iz Murske Sobote in iz Maribora, da je to, da je škof lažje dosegljiv duhovnikom in vernikom, pozitivno.“

Slovenska država ima 20 let. Kako jih je prejadrala?

“Dvajset let je zelo malo za državo. Vsekakor pa je lastna država velik dar in dobrina. Čeprav zrele demokracije v Sloveniji še nimamo.“ ■

Zdaj se je pokazalo, kako je bila ideja o bogati Cerkvi papirnata

S tajkuni mislimo tiste, ki so (o)lastnili, in to na nepravi, nelegalen način, kakšno podjetje. Mirne duše lahko rečem, da v mariborski nadškofiji ne gre za to

Posedovati bogastvo, imeti oblast, moč, ter uživanje, slava, to so glavna področja delovanja hudega duha

Stran / Page: 2

Doseg / Reach: 57000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 2397 cm²

7 / 7

